

Tomislav Busch
Ksenija Bosnar
Davorin Babić
Irena Bagarić

KONSTRUKCIJA UPITNIKA ZNANJA O SPORTSKIM IGRAMA

1. UVOD

Poznavanje nekog sporta uključuje motoričko iskustvo, no također i znanje činjenica vezanih uz taj sport. Neupućeni ne samo da se neće moći aktivno baviti određenim sportom, već će i pasivno praćenje biti upitno. Teško je zamisliti ljubitelja i navijača koji ne zna pravila, ne poznaje opremu, ne razumije taktiku i ne razlikuje dobru od odlične izvedbe. Može se pretpostaviti da su takvi upravo oni koji izazivaju nered na utakmicama i oko njih. Svjedoci smo takvih zbivanja u više sportova, u nogometu, rukometu, vaterpolu, pa čak i skijanju. Lako je za pretpostaviti da ti "navijači" dolaze na utakmice ne zato da bi uživali u sportskoj vještini natjecatelja, već iz sasvim drugih pobuda. Za razvoj sporta bi svakako bilo dobro da populacija ima što više znanja, pa su potrebni instrumenti za objektivnu ocjenu stanja. Za provjeru upućenosti u pravila, povijest, opremu i vrhunske sportaše konstruirana je skala znanja iz nogometa (Busch, Bosnar, Prot i Sertić, 2002). U ovom radu predstavljen je upitnik znanja vezanih uz pravila, povijest, opremu i vrhunske sportaše nogometa, rukometa, odbojke i košarke.

2. METODE

Pri konstrukciji upitnika znanja o sportskim igrama trebalo je pomiriti zahtjeve za što pouzdanijim određivanjem količine znanja o toj grupi sportova s potrebom da se upitnik može efikasno koristiti na različitim skupinama ispitanika. Kao prvo, ograničen je broj čestica na 40 (po 10 za svaki sport). Tu količinu pitanja mogu svladati i djeca iz petih razreda osnovne škole u vremenu manjem od školskog sata. Zatim, izabran je upitnik višestrukog izbora i na svako pitanje ponuđena su četiri odgovora. Ispitivanje putem mjera prepoznavanja ima dvije prednosti. Subjektivno se doživljava lakšim od primjene instrumenata u kojima se traži osjećanje, a samo ocjenjivanje je potpuno objektivno.

Pitanja su odabrana tako da obuhvate pravila, povijest, opremu i vrhunske sportaše nogometa, rukometa, odbojke i košarke. Pri odabiru pitanja vodilo se računa da budu različite težine, od vrlo laganih do onih za dobre poznavatelje pojedinog sporta. Također se vodilo računa da grupe pitanja za pojedine sportove budu što

sličnije po težini i sadržaju. Gdje god je bilo moguće, konstruirana su ekvivalentna pitanja za svaki sport. Upitnik je po prvi puta provjeren na prigodnom uzorku 61 muškog studenta druge godine Kineziološkog fakulteta.

3. REZULTATI

U Tablici 1. nalaze se pitanja, točni odgovori i postoci točnih odgovora u upitniku znanja o sportskim igrama. Pokazalo se da je jedan dio pitanja previše lagan za studente KIF-a. Svi do jednog su znali broj igrača u nogometu, da se odbojka igra i na pjesku, da je Hrvatska osvojila srebrnu medalju na zadnjem svjetskom prvenstvu. Najtežim se pokazalo pitanje o “kolijevci” modernog rukometa, zatim o minimalnoj dozvoljenoj veličini košarkaškog igrališta, a studenti su slabo odgovorili i na pitanje iz povijesti nogometa, kako se zvalo prvenstvo svijeta u velikom nogometu do 1970. godine (vjerojatno stoga što su rođeni najmanje dekadu iza tog događaja).

Tablica 1. Postotak točnih odgovora u upitniku znanja o sportskim igrama na uzorku 61 studenta druge godine Kineziološkog fakulteta

	Pitanje	Odgovor	Proporcija točnih odgovora
1.	U velikom nogometu seniorsku momčad čini koliko igrača?	11	1,000
2.	Kolika je veličina rukometnog gola?	3,00 x 2,00m	0,738
3.	Odbojka se kao olimpijski sport osim u dvorani igra i:	na pjesku	1,000
4.	Kolika je visina obruča košarkaškog koša?	305cm	0,836
5.	“Kolijevka” modernog nogometa je:	Engleska	0,951
6.	U rukometu seniorsku momčad čini koliko igrača?	7	0,787
7.	Najviše naslova olimpijskih prvaka /muškarci/ u odbojci ima reprezentacija?	Rusija /SSSR/	0,492
8.	Broj sudaca na utakmicama u NBA ligi je:	3	0,426
9.	Prvenstvo svijeta u velikom nogometu do 1970. godine zvalo se?	Kup J.Rimeta	0,279
10.	Kolika je veličina rukometnog igrališta?	40 x 20m	0,836
11.	“Kolijevka” moderne odbojke je:	Kanada	0,000
12.	Zaokruži osobu koja je poznati hrvatski košarkaš!	Giriček	0,967
13.	Svjetska nogometna organizacija ima skraćenicu?	FIFA	0,967
14.	Na posljednjem svjetskom prvenstvu u rukometu /muškarci/ Hrvatska je osvojila koje mjesto?	2.	1,000
15.	Kolika je veličina odbojkaškog igrališta?	18 x 9m	0,934
16.	“Kolijevka” moderne košarke je:	SAD	0,852

(nastavak)

17.	Najviše naslova nogometnih svjetskih prvaka ima reprezentacija?	Brazil	0,934
18.	Igra preteča rukometa zove se?	hazena	0,541
19.	Kolika je visina gornjeg ruba odbojkaške mreže za seniore?	243cm	0,918
20.	Najviše naslova olimpijskih prvaka /muškarci/ u košarci ima reprezentacija?	SAD	0,820
21.	Nedozvoljeni položaj napadača u nogometu zove se?	offside	1,000
22.	Svjetska rukometna organizacija ima skraćenicu?	IHF	0,934
23.	Utakmica u odbojci traje dok jedna od momčadi ne osvoji koliko setova?	3	0,902
24.	Kolika je minimalna dozvoljena veličina košarkaškog igrališta?	32 x 19m	0,148
25.	U nogometnoj igri nije dozvoljeno igrati?	rukama	1,000
26.	“Kolijevka” modernog rukometa je:	Danska	0,066
27.	U odbojci momčad čini koliko igrača?	6	0,951
28.	Košarkaška igra za seniore traje:	4 x 10min	0,918
29.	Udaljenost “živog zida” od mjesta izvođenja slobodnog udarca u velikom nogometu iznosi?	9,15m	0,770
30.	Zaokruži osobu koja je poznati hrvatski rukometaš!	Šola	0,902
31.	Svjetska odbojkaška organizacija ima skraćenicu?	FIVB	0,852
32.	U košarci momčad čini koliko igrača?	5	0,967
33.	Zaokruži osobu koja nije legendarni nogometaš!	Pavarotti	0,984
34.	Rukometna igra traje:	2 x 30min	1,000
35.	Broj sudaca na međunarodnim utakmicama u odbojci je:	6	0,311
36.	Svjetska košarkaška organizacija ima skraćenicu?	FIBA	0,951
37.	Nogometna igra za seniore traje?	90 minuta	0,984
38.	Broj sudaca na međunarodnim utakmicama u rukometu je:	2	0,869
39.	Kćer Barbara i otac Ivica poznati su odbojkaši a prezime im je?	Jelić	1,000
40.	Početak igre u košarci zove se sudačko:	podbacivanje	0,934

Tablica 2. Distribucije ukupnog rezultata za svaki sport posebno

rezultat	nogomet		rukomet		odbojka		košarka	
	čestina	postotak	čestina	postotak	čestina	postotak	čestina	postotak
3	-	-	1	1,64	-	-	-	-
4	-	-	2	3,28	1	1,64	1	1,64
5	-	-	3	4,92	5	8,20	2	3,28
6	-	-	4	6,56	6	9,84	5	8,20
7	3	4,92	10	16,39	19	31,15	10	16,39
8	13	21,31	22	36,07	19	31,15	24	39,34
9	34	55,74	18	29,51	11	18,03	19	31,15
10	11	18,03	1	1,64	-	-	-	-

U Tablici 2 nalaze se distribucije ukupnog rezultata određenog kao zbroj točnih odgovora za svaki sport posebno. Najbolji su rezultati u nogometu, što ne čudi s obzirom na popularnost ovog sporta. Začuđuje veliki raspon točnih odgovora u rukometu. Najniži rezultat iznosi samo tri boda, što je svakako premalo za studenta koji je čak i odslušao predmet rukomet.

Tablica 3. Distribucija ukupnog rezultata u upitniku

Ukupni rezultat	Čestina	Postotak
20	2	3,28
24	1	1,64
27	1	1,64
28	4	6,56
29	3	4,92
30	9	14,75
31	6	9,84
32	5	8,20
33	8	13,11
34	12	19,67
35	3	4,92
36	7	11,48

U Tablici 3 nalaze se frekvencije ukupnog rezultata, određenog kao zbroj točnih odgovora, za sva četiri sporta zajedno. Upadljivo je da nitko nije riješio sve zadatke. Raspon je poprilično velik, najbolji i najslabiji rezultat razlikuju se za čak 17 točnih odgovora. Za očekivati je da će rezultati pokazivati još veći raspon na drugim uzorcima.

4. ZAKLJUČAK

Primjena upitnika znanja o sportskim igrama pokazala je da je upitnik upotrebljiv. Očekivano, veći broj čestica je lagan za studente. Unatoč tome, ukupni broj točnih odgovora pokazuje veliki raspon od 20 do 36, gdje niti jedan student nije znao odgovore na sva pitanja. Prvi rezultati potiču na provjeru upitnika na drugim uzorcima.

5. LITERATURA

1. Busch, T., Bosnar, K., Prot, F. and Sertić, H. (2002). Attitudes towards soccer and soccer-related knowledge in elementary school population. In: Milanović, D. and Prot, F. (Eds.). Kinesiology - new perspectives. Zagreb: Kineziološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 202-204.